

Frýdlantské léno Mladějov a jeho držitelé

MAREK STARÝ

ABSTRACT: Frýdlant fiefdom Mladějov and its possessors

This contribution looks at the fate of the small feudal estate of Mladějov over the period it was part of the Duchy of Friedland, created by the imperial generalissimo, Albrecht von Wallenstein. This fascinating constitutionally independent estate has not yet been satisfactorily looked into by historians, and the author has attempted to add some extra information to the overall picture on the basis of archival research. The study is divided into two sections. The first of these looks at property relations to Mladějov goods, which arose at the beginning of the 17th century with its separation from the dominion of Veliš. Wallenstein acquired Mladějov in 1623, and four years later it was sold as a Friedland fiefdom to his cousin, Jan Albrecht Slavata von Chlum. He then soon sold it to the Cornazzanis, and shortly afterwards it was owned by the widow Magdalena Kunašová of Lhota, who subsequently married again to Jiří Jaroslav Stoš of Kounice. Each change in ownership is documented by the relevant legal acts, with the research undertaken allowing us to add to and revise a number of details contained in older literature. The second part of the study focuses on each of the people to own the estate. It looks again at their origin and family relations, briefly describes their public and private lives, mentions their marriage partners and children and makes note of any interesting and well-sourced episodes in their lives contained in preserved archival material. This combination of two complementary perspectives (relating to property and prosopography) creates a more plastic picture of the story of this small estate at a time of Europe-wide conflict during which, however, the Duchy of Friedland ('terra felix') was a kind of oasis of relative peace for a number of years. This article is not just a small investigation into regional history, but also has the ambition to become the basis for looking at the stories of other Frýdlant fiefdoms, something, which it would appear is a great research challenge.

KEY WORDS: Duchy of Friedland – Fiefdom – Mladějov – Wallenstein

CONTACTS: JUDr. Marek Starý, Ph.D., Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra právních dějin, Náměstí Curieových 7, Praha 1, 116 40; starym@prf.cuni.cz

Dne 4. ledna 1627 vydal císař Ferdinand II. jakožto panující český král ve Vídni majestát, jímž povýšil frýdlantské knížectví na vévodství a Albrechtovi z Valdštejna a jeho nástupcům udělil titul „panující vévoda z Frýdlantu“.¹ Tímto aktem bylo v podstatě dovršeno budování oné Valdštejnovy pověstné „terra felix“, jež během několika let povstala takřka z ničeho a jež zůstává v dějinách českého státu jedinečným a navzdory své krátké existenci nadmíru pozoruhodným jevem. Vévodství ještě doznalo i po výše uvedeném datu některé marginální územní korekce, do jeho podstaty už ale nebylo zasahováno a Valdštejnovo další úsilí se zaměřilo na jeho další rozvoj a na získání dalších území. Některé jeho snahy v tomto směru vedly ke kýženému cíli (ještě v roce 1627 mu bylo uděleno knížectví zaháňské a v roce 1632 hlohovské), jinde zaznamenal pouze přechodný úspěch (vévodství meklenburské), doloženy jsou i plány nerealizované.²

1 Státní oblastní archiv (dále SOA) Praha, fond Rodinný archiv Valdštejnů, Listiny, sign. N-18, inv. č. 33.

2 Stranou budiž ponechána kontroverzní otázka, zda Valdštejn skutečně usiloval o získání české královské koruny, která je z hlediska tohoto příspěvku nepodstatná a na níž beztak zřejmě nelze nalézt jednoznačnou, nezpochybnitelnou odpověď. Literatura o Valdštejnovi je takřka bezbřehá, nejnovější výběrovou bibliografií

Statky, jež Valdštejn různými způsoby získal během dvacátých let 17. století a z nichž bylo posléze vystavěno frýdlantské vévodství, byly již před státoprávním osamostatněním Frýdlantska převedeny do režimu královského léna. V letech 1623–1624 udělil Ferdinand takto svému vojevůdci celkem 57 dominií,³ která byla vymazána ze zemských desk a zapsána do desk dvorských. Iniciativa byla přítom v této věci jednoznačně na straně Valdštejnově⁴ – za cenu ryze formálního „zhoršení“ právního postavení své državy ji vymanil z dohledu českých zemských úředníků. Logickým důsledkem tohoto vývoje se pak stalo propůjčení zvláštního statusu těmto statkům (již v roce 1624 bylo Frýdlantsko povýšeno na knížectví⁵) a potvrzení jejich relativní právní nezávislosti, projevující se tím, že veškeré soudnictví v civilních i trestních záležitostech se mělo ve Frýdlantsku podle privilegia z 11. května 1627 odehrávat před vévodským tribunálem a odvolání mohla směřovat výhradně k samotnému Valdštejnovi.⁶ O něco později pak byla působnost frýdlantského práva a jurisdikce tamních soudů rozšířena i na osoby, které se budou na jeho území nacházet, tj. frýdlantskému právu byla propůjčena teritorialita.⁷

Frýdlantsko bylo tedy královským lénem, zároveň ale Valdštejn četné statky sám uděloval jako léna (de iure se tedy jednalo o podléna, tento termín není ale v dobových materiálech ani v současné literatuře používán). Na samotném frýdlantském panství, od něhož vévodství převzalo jméno, byla ostatně rozvinutá lenní soustava vybudována již ve středověku Biberštejny.⁸ Udělování lén mělo ekonomické, politické i prestižní důvody a týkalo se poměrně značného množství držav. Valdštejn se takto stával suverénem svých důstojníků, úředníků, ale i příbuzných, případně dalších osob.

Osudy lenních statků a jejich držitelů v relativně velmi krátké, nicméně značně dynamické době existence Valdštejnova frýdlantského knížectví a posléze vévodství jsou prozatím zpracovány jen přehledově a otevírají značný prostor pro další badatelské aktivity.⁹ I namátkové sondy ukazují bohatost a pestrost archivního materiálu, na jehož základě lze rekonstruovat četné příběhy a osudy lidí, kteří sice nezasáhli do dějin českého státu dramatickým způsobem, patřili ale k jeho feudální elitě v širším slova smyslu a (možná mírně nadneseně řečeno) tvořili historii v regionálním či přinejmenším lokálním měřítku.¹⁰ Níže jsou shrnuty výsledky

viz Albrecht z Valdštejna. *Inter arma silent musae?*, ed. E. Fučíková – L. Čepička, Praha 2007, s. 589–605. Jen malá část prací si ale detailněji všimá Frýdlantského vévodství.

3 SOA Praha, fond Rodinný archiv Valdštejnů, Listiny, inv. č. 24, sign. N-10; i.č. 25, sign. N-11. Dalších 6 statků udělil Ferdinand Valdštejnovi lénem v roce 1627. Viz tamtéž, inv. č. 34, sign. N-19.

4 Viz materiály v Národní archiv (dále NA) Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 621, fol. C 15v – C 16r; fond Česká dvorská kancelář, sign. II A 4, kart. 131, inv. č. 577.

5 SOA Praha, fond Rodinný archiv Valdštejnů, Listiny, inv. č. 26, sign. N-12.

6 SOA Praha, fond Rodinný archiv Valdštejnů, Listiny, inv. č. 35, sign. N-20; viz též NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 621, fol. D 6v – D 7r.

7 SOA Praha, fond Rodinný archiv Valdštejnů, Listiny, inv. č. 40, sign. N-25.

8 Bližší Vojtěch BELLING, *Lenní šlechta na Frýdlantsku ve vrcholném a pozdním středověku*; in: *Ve znamení zemí Koruny české. Sborník k šedesátým narozeninám prof. PhDr. Lenky Bobkové, CSc.*, Praha 2006, s. 499–512.

9 Srov. Marek STARÝ, *Frýdlantská léna v Českém ráji a jejich držitelé (stručný přehled a metodologické zamyšlení)*; in: *Šlechtické rody a jejich sídla v Českém Ráji. Z Českého Ráje a Podkrkonoší – supplementum 13*, 2009, s. 281–286.

10 Tyto sondy do frýdlantských poměrů v širším časovém rozmezí (tedy nejen do doby panování Albrechta z Valdštejna) učinil především Rudolf ANDĚL, *Albrecht z Valdštejna a „jeho“ lenní šlechta na frýdlantském panství*; in: Albrecht z Valdštejna. *Inter arma silent musae?*, ed. E. Fučíková – L. Čepička, Praha 2007, s. 201–206; TÝŽ, *Frýdlantská lenní šlechta a obraz její existence v umělecko-historických památkách*, Sborník Severočeského muzea, *Historia* 8, 1986, s. 23–44; TÝŽ, *Hospodářská situace drobných šlechtických statků na*

rešerše vztahující se k drobnému lennímu statku Mladějov – tento text lze zároveň chápat jako jakýsi modelový návrh pro zpracování dalších, obdobných majetkoprávních útvarů.

1. Vývoj držby statku

Nevelký mladějovský statek, zahrnující vesnice Mladějov a Loveč a dvůr Pařízek, jakož i podací právo k mladějovskému kostelu, vznikl na počátku 17. století, kdy Hynek Kozlovský z Kozlova koupil 20. ledna 1603 za 400 kop pražských grošů od Jana Rudolfa Trčky z Lípy „*ves Mladějov řečenou s dvory kmetcimi, s krčmou vejsadní, do kteréž pivo z pivovarů z panství velišského bráno býti má, s mlejnem při též vsi ležícím ... s poddaci[m] kostelním, se vším a všelijakým k též vsi Mladějovu, krčmě, mlejnu a dotčenému poddaci mu kostelnímu od starodávna příslušenstvím*“ a oddělil je tak od panství Veliš, k němuž doposud náležely (a na němž Hynek působil jako trčkovský úředník).¹¹ K nim připojil Pařízek („*dvůr poplužní s poplužím, kterýž slove Pařízek ... se vším a všelijakým k němu příslušenstvím*“), který mu byl již 19. března 1601 prodán Kateřinou Šmolcovou ze Šmolcu za 2 100 kop míšeňských grošů.¹² Podle všeho pak právě Hynek postavil dřevěnou mladějovskou tvrz, která se připomíná jako sídlo zbožička („*tvrz Mladějov s dvorem popluž[n]ím, ves Mladějov, ves Pařízek, obě dvě celé s krčmami dvěma vejsadními v týchž jmenovaných vseh ... z podacím kostelním ve vsi Mladějově ... též dva mlejny, jeden pod vsí Mladějovem a druhý pod vsí Pařízkem ležící, s pilou ... se vším všudy k též tvrzi Mladějovu, dvoru, vsem a mlejním od starodávna příslušenstvím*“) při jeho prodeji Barboře z Donína, k němuž došlo v částce 4 775 kop pražských grošů (vedle čehož mělo být okamžitě navíc zapláceno 200 kop míšeňských manželce prodávajícího) na základě trhové smlouvy z 31. května 1611.¹³ Určitou představu o velikosti spojeného mladějovsko-pařízského panství poskytuje opět údaj z berního rejstříku z roku 1615, kdy Barbora „*na Pařízku mladějovském*“ přiznávala 15 osedlých, 1 ovčáckého mistra a 4 mlýnská kola.¹⁴

Právě Barbora pak k Mladějovu připojila ještě ves Loveč, jak vyplývá z její poslední vůle, datované 11. září 1617 a do zemských desk vložené 5. března 1618, v níž svému bratrovi Kryštofovi odkázala „*tvrz Mladějov s dvorem poplužním ... ves Mladějov, Loveč a Pařízek se vším k tomu statku příslušenstvím*“.¹⁵

Valdštejn koupil Mladějov jako konfiskát po Konrádovi z Donína, jenž byl odsouzen ke ztrátě poloviny jmění.¹⁶ K jeho získání musel ovšem využít svoje konexe s pobělohorským místodržitelem Karlem z Lichtenštejna. Na něj se obrátil 22. května 1623 a nabídl mu odkou-

česko-lužickém pomezí v XVII. století, Sborník Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem, řada historická 1971, s. 61–134; TÝŽ, *Lenní statek Ves na Frýdlantsku v první polovině XVII. století*, Sborník Severočeského muzea, společenské vědy – historie 5, 1966, s. 107–121; TÝŽ, *Příspěvek k problematice životní a kulturní úrovně drobné šlechty na Frýdlantsku v 17. století*, Z minulosti Děčínska a Českolipska 3, 1977, s. 101–119; TÝŽ, *Rybníkářství na státcích frýdlantské lenní šlechty v 16. a 17. století*, Sborník Severočeského muzea, Historia 9, 1988, s. 33–52 aj.

11 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 177, fol. D 1r – D 2r.

12 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 183, fol. A 24v – A 26r. Za zmínku jistě stojí, že český inkolát, opravňující ho k nabytí deskových statků, získal Hynek teprve o rok později, v roce 1602. Srovnej jeho přiznávací reverz z 10. července 1602, uložený v NA Praha, fond Reverzy k zemi, i.č. 202.

13 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 184, fol. J 8v – J 10v.

14 Rozvržení sbírek a berní z r. 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími berníky učiněné, ed. August SEDLÁČEK, Praha 1869, s. 1 (č. 7).

15 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 139, fol. E 10r – E 13v.

16 Tomáš Václav BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*, Praha 1882–1883, s. 82–84.

pení statků Valtínov, Mladějov, Červené Poličany, Mířejov, Sedlec, Milíčoves a Hrobičany.¹⁷ Císařští komisaři, kteří měli příslušné statky ocenit, ovšem 1. června Lichtenštejna informovali, že „co se pak Valtínova a Mladějova, předešle Kundrátovi z Donína náležejícího dotýče, ačkoliv pan strejc téhož pana z Donína se ohlásil, že tak mnoho, co Jeho M[ilost] vladař domu valdštejnského, vše podle taxy, za týž statky dáti chtíti ráčí, dáti chce, však přičem V[áše] k[nížecí] M[ilost] toho zůstaviti ráčí, v milostivé V[áši] k[nížecí] M[ilosti] vůli to pozůstává“.¹⁸ Šlo tu patrně o Karla Hanibala z Donína, který jako jediný disponoval dostatečným vlivem a majetkem, aby se o získání Mladějova pokusil. Proti Valdštejnovi se ale nakonec neprosadil a ten koupil „tvrz Valtínov a Tlustec, též tvrz Mladějov toliko od dřeva vystavěnou, s dvory poplužními s poplužím ... se vším a všelijakým k týmž statkům a dvorům příslušenstvím“, přičemž za Valtínov a Tlustec zaplatil 40 026 kop a 20 grošů a za Mladějov 9 425 kop a 50 grošů míšeňských.¹⁹

Pokud jde o další osudy Mladějova, v běžně dostupné literatuře se lze při jejich poznávání opřít vlastně jen o klasické, ovšem již starožitné práce Tomáše Václava Bílka a Augusta Sedláčka. První z nich ve svých Dějinách konfiskací napsal, že Mladějov byl 30. 3. 1627 prodán za 9 922 rýnských zlatých Janovi Albrechtovi Slavatovi z Chlumu, který ho postoupil Jaroslavovi Stošovi z Kounic a po Valdštejnově pádu byl 28. 8. 1638 císařskou rezolucí společně se Skaříšovem prohlášen za dědičný majetek Magdaleny Stošové, rozené Boryňové ze Lhoty.²⁰ V méně známých příspěvcích k valdštejnským dějinám, vydaných o tři roky později, ovšem Bílek tuto velmi zkrácenou a především nepřesnou a neúplnou informaci poněkud korigoval a doplnil, a to na základě tzv. frýdlantského kvaternu dvorských desk, který se mu zjevně mezitím dostal do ruky. Posloupnost držitelů nabyta tedy v mladším Bílkově díle následující podobou. Od Jana Albrechta Slavaty, který Mladějov dostal bez dvora Pařizek, koupil statek Pavel Cornazzani von Pisencz, který obdržel lenní list 3. června 1628. Následovala Magdalena Kunašová, vdova po Adamu Chvalovi Kunašovi z Machovic (lenní list z 15. 5. 1629), která ho postoupila Jaroslavovi Stošovi z Kounic. I zde výčet končí rezolucí ve prospěch Magdaleny Stošové, rozené Boryňové, z roku 1638.²¹ Zcela totožně podal dějiny Mladějova v této historické periodě i Sedláček v desátém díle Hradů, jediným novem je tu explicitní zdůraznění toho, že Magdalena Kunašová a Magdalena Stošová je jedna a ta samá osoba.²² Studium relevantních písemných pramenů, uložených dominantně ve dvou základních valdštejnských fondech (tj. Rodinný archiv Valdštejnů, Valdštejniána, i.č. 2690, sign. XIII-B2; intabulace trhu i samotné smlouvy byly provedeny 25. srpna. NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 141, fol. G 24r – G 25r; sign. DZV 292, fol. E 13v – E 15v. Ověřený výpis je též v NA Praha, fond Valdštejniána, sign. F 67/26, kart. 40, fol. 95r – 95v. Rozsah statků zde není, stejně jako v řadě podobných případů, podrobněji popsán. Srovnej též Lichtenštejnovu relaci v NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 620, fol. D 19r – D 19v.

Je známo, že císařský generalissimus udělil několik frýdlantských lenních statků svým

17 NA Praha, fond Valdštejniána, sign. F 67/26, kart. 40, fol. 89r.

18 NA Praha, fond Valdštejniána, sign. F 67/26, kart. 40, fol. 91r.

19 SOA Praha, fond Rodinný archiv Valdštejnů, Valdštejniána, i.č. 2690, sign. XIII-B2; intabulace trhu i samotné smlouvy byly provedeny 25. srpna. NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 141, fol. G 24r – G 25r; sign. DZV 292, fol. E 13v – E 15v. Ověřený výpis je též v NA Praha, fond Valdštejniána, sign. F 67/26, kart. 40, fol. 95r – 95v. Rozsah statků zde není, stejně jako v řadě podobných případů, podrobněji popsán. Srovnej též Lichtenštejnovu relaci v NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 620, fol. D 19r – D 19v.

20 T. V. BÍLEK, *Dějiny*, s. 801. Dovolává se přítom materiálů z tzv. Staré manipulace, uložené v Národním archivu. Za zmínku nepochybně stojí, že stejně je posloupnost držitelů Mladějova podána i v mladších soupisech frýdlantských statků, dnes uložených v NA Praha, fond Valdštejniána, Kniha 10, fol. 11v – 12r; Kniha 11, fol. 22r; Kniha 12, fol. 80r – 81r.

21 T. V. BÍLEK, *Beiträge zur Geschichte Waldstein's*, Prag 1886, s. 71.

22 August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království českého, X. díl*, Praha 1895, s. 79.

více či méně vzdáleným příbuzným z valdštejnského rodu. Nejbližším kognátem, který od Valdštejna obdržel léno, ale nebyl nikdo z Valdštejnů, nýbrž Jan Albrecht Slavata z Chlumu a Košumberka, jeho přímý bratranec. Matka Jana Albrechta, Anna Smiřická ze Smiřic, byla mladší sestrou Valdštejnovy matky Markéty Smiřické ze Smiřic. V roce 1579 se provdala za Albrechta Slavatu z Chlumu a Košumberka († 1600). Jejich nejstarší syn Jindřich se oženil se svou sestřenicí Markétou Salomenou Smiřickou ze Smiřic a společně s ní se v roce 1618 ujal smiřických rodových statků, zahynul ale 1. února 1620 při výbuchu jičínského zámku.

Jan Albrecht, který se zřejmě narodil někdy kolem roku 1595,²³ patřil společně s Valdštejnem k nejbližším příbuzným Smiřických a jako takový mohl stejně jako jeho bratranec teoreticky pomýšlet na získání poručnictví nad posledním, slabomyslným příslušníkem rodu Jindřichem Jiřím a jeho statky. Ty už ale s ohledem na provinění Jindřichova bratra Albrechta Jana Smiřického zabavila královská komora. Aleatorní spor proti panovníkovi si mohl dovolit vést mocný, zásluhami ověřený císařský vojevůdce, nikoli však příslušník rodiny, která se ve stavovském povstání výrazně kompromitovala. Proto také Jan Albrecht zůstal zcela stranou následujícího dění a teprve v roce 1625 (22. srpna) se před úředníky zemských desk vzdal jakéhokoliv práva na smiřický fideikomis, zřízený kšaftem Jaroslava Smiřického († 1597) z roku 1594. To pak ještě znovu potvrdil 10. února 1627, kdy všechna svá případná práva převedl právě na Valdštejna.²⁴ Následně se sám stal leníkem svého šťastnějšího bratrance.

Původně měl Jan Albrecht od frýdlantského vévody obdržet celé mladějovské zboží v jeho původních hranicích. Dosvědčuje to neúplný koncept kupní smlouvy, nesoucí datum 20. března 1627. Podle něj měl Slavata za rytířské sídlo Mladějov se třemi vesnicemi (Mladějov, Loveč, Pařízek) zaplatit částku 10 262 rýnských zlatých, 33 krejcarů a 2 peníze.²⁵ V poslední fázi jednání došlo ale náhle ke změně a rozsah převáděného majetku byl zúžen na Mladějov a Loveč, Pařízek zůstal prozatím v přímé držbě frýdlantského zeměpána. Návazně na to byla upravena i výše kupní ceny. Šlo nicméně o úpravu zcela minimální, neboť ve finální kupní smlouvě z 30. března se objevuje částka 9 922 rýnských zlatých a 10 krejcarů. Valdštejn si zároveň vymínil obvyklé věci – kolaturu, odběr piva z knížecích pivovarů pro místní krčmy a šenky, dodávky sladu, pšenice a dřeva knížecím pivovarům mladějovskými poddanými, spolupůsobení nového leníka při placení všech starších dluhů vůči knížecí komoře, řádné placení všech kontribucí, dodávání obilí na vydržování duchovních a lov vysoké zvěře, přičemž mladějovští poddaní byli případně povinni se lovu zúčastnit jako náhončí.²⁶ Dne 5. června

23 Jaroslav HONC, *Albrecht z Valdštejna a jeho 14 bratranců a sestřenic z rodu Smiřických*, Heraldika a genealogie 2/XVIII, 1985, s. 79, 82, 97.

24 Kšaft Jaroslava Smiřického je intabulován do DZV 128, fol. E 1v – E 13r; Slavatova přiznání jsou jako juxty zapsána na fol. E 4v. Vše společně s dalšími pozdějšími vpisy vydal již T. V. BÍLEK, *Beiträge*, s. 219–227, Příloha 2.

25 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/27, kart. 42, fol. 338r – 338v.

26 Opis smlouvy je v NA Praha, fond Sbirka rukopisů B, i.č. 158, sign. B 16, fol. 87r–88v, další nedatovaný opis se nachází v NA Praha, fond Valdštejniana, sign. 67/27, kart. 42, sign. F 67/27, fol. 334r – 335v. Rozsah panství je vymezen následovně: „*Rittersitz Mladiegow mit zweyen Dörffern Mladiegow und Lowetsch, angesessenen und ohne ordentlichen Lossbriff entwichenen Unterthanen, Standhafften, wie auch Steig- und Fallenden Zinnsen und Roboten, in einem Mayerhoff bey dem Rittersitz gelegen und darzue gehörigen Ackern, und dero Nutzungen, mit dem beygelassenen Zug[ehör] und anderem Viehe, wie dasselbeinn der Tax beschrieben ist, Jungleichen mit der Schafferey, dabey befindlichen Wiesewachs und beygelassenen Schaff Vieh, Item einer Mahlmühl zum Mladiegow, mit zweyen Mühlgängen, und dero Nutzbarkeit, auch vier Teichlein zum Streichen und Streckhen, einen Hopffengarten, einer Schmidtwerckstadt, mit dem Schmidt Zeuge, und mit unterschiedlichen Stuckhen Waldes, welche ungefehrlich auf Vier Stallungen geachtet werden, sambt allen anderen Herrligkeiten, Recht und Gerechtigkeiten, die solcher Rittersitz Mladiegow bisshero gehabt, auch wie es mit darzue gehörigen Gründen, in seinen Grenzen und Reinen von Alters hero gelegen und von Ihrer Fürstl[ichen] Gn[aden] selbst*

byl Janu Albrechtovi frýdlantskou kanceláří vystaven lenní list, který byl následně zanesen do dvorských desk.²⁷

Je otázkou, zda Slavata dohodnutou částku skutečně zaplatil, či zda mu postoupením mladějovského statku Valdštejn neprojevil svůj vděk za to, že se výrazněji nedomáhal svých práv ke smiřickému dědictví. V literatuře je Valdštejn zpravidla líčen jako člověk tvrdý a bezcitný, četné příklady ale dokazují, že dokázal být i přiměřeně velkorosý. Není také úplně jasné, z čeho pramenil Valdštejnův dluh Slavatovi – podle přehledu zpracovaného zřejmě frýdlantskou komorou byl vévoda k 12. prosinci 1629 po sečtení úroků dlužen Janu Albrechtovi 961 zlatých 40 krejcarů a 2 peníze.²⁸

Mladý Slavata každopádně nedržel Mladějov dlouho a tak říkajíc do roka a do dne ho prodal Pavlovi Cornazzanimu „de Pisenz“ a jeho choti Anně Zuzaně rozené Salzové z Lichtenau. Kupní smlouva se nedochovala, nicméně v lenním listu, který noví majitelé obdrželi 3. června 1628, bylo konstatováno, že mají užívat stejných práv jako prodejce Jan Albrecht Slavata („*alss nach Uns ihre Verkauffer, der wohlgeborne Herr Hanns Albrecht Slawata von Chlum und Koschberg etc. biss dato besessten, genossten, genützt und gebraucht, oder geniessten, nützen und gebrauchen hatte mögen*“).²⁹ Kupní částka není známa, lze nicméně předpokládat, že se příliš nelišila od té, na kterou bylo panství oceněno o rok dřív. Nebyla ale vyplacena celá a jak už to bylo v podobných případech celkem běžné, musel Jan Albrecht kupce upomínat. Dokazuje to jeho list datovaný 7. dubna 1629, adresovaný frýdlantskému zemskému hejtmanovi Gerhardovi z Taxisu, jenž je tu nazván „*mein viel geliebter Herr Schwag[er]*“. Jan Albrecht v něm rekapituluje dosavadní omluvy Anny Zuzany Cornazzaniové („*Frau Cornicanin*“) a žádá ho o pomoc při vymáhání jeho pohledávky.³⁰ List je psán v Pirně, kam se Jan Albrecht odstěhoval, bezpochyby z důvodů náboženských.

Ani Pavel Cornazzani a jeho choť nezůstali v jeho držení dlouho. Již po několika měsících projevila zájem o koupi jejich lenního statku vdova Magdalena Kunašová ze Lhoty a prostřednictvím zemského hejtmana Taxise se obrátila na vévodu s prosbou, aby k tomu udělil své povolení a zároveň aby jí povolil statek libovolně odkazovat. Taxis o tom skutečně 28. dubna napsal Valdštejnovi a ten mu listem daným 11. května 1629 v meklenburském Güstrowě sdělil, že s ohledem na služby, které mu za svého života prokazoval Magdalenin manžel, s převodem Mladějova souhlasí. Vzhledem k Magdaleninu pohlaví ale upozornil, že nemůže léno převzít osobně, ale musí si na to zjednat plnomocníka.³¹ O čtyři dny později byl pak v Güstrowě Magdaleně vydán lenní list, podle nějž mohla i s mužskými potomky, kteří by se jí případně z Boží milosti mohli narodit, užívat stejných práv, jako dříve Jan Albrecht Slavata a po něm prodejce Pavel Cornazzani. Podle juxty, připojené k vkladu lenního listu do Frýdlantského kvaternu, složil jménem Magdaleny 13. července 1629 lenní přísahu Jiří Jaroslav Stoš z Kounic.³² Mezitím, 12. června 1629, nechal Albrecht pro Magdalenu vydat

bis dato genossen, genutzt und gebraucht worden, oder gebraucht hette werden mögen“. Datum a částku potvrzuje zápis v NA Praha, fond Valdštejniana, Knihy, č. 10, sign. F 67/26, kart. 39, č. knihy 18, fol. 11v–12r. T. V. BÍLEK, *Dějiny*, s. 801, uvádí částku zaokrouhlenou na kopy grošů.

27 NA Praha, fond Desky dvorské, sign. DD 71, fol. 55r–56r.

28 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/26, kart. 40, fol. 555r.

29 NA Praha, fond Desky dvorské, sign. DD 71, fol. 63r–64r.

30 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/27, kart. 42, fol. 342r.

31 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/27, kart. 42, fol. 340r (příslušná pasáž má následující znění: „*Weile sye aber, alss ein Weibspersohn die Lehen persöhnlich nit empfangen kann, alss solle sye darzu einen Vollmächtigen nahmen, der solche an statt ihrer empfangen*“).

32 NA Praha, fond Desky dvorské, sign. DD 71, fol. 126r–127r.

mocný list, opravňující ji k odkazování mladějovského léna.³³

Podobně jako v případě prvního převodu mladějovského léna, ani napodruhé neproběhlo vše bez problémů. Dne 16. února 1630 se Anna Zuzana Cornazzaniová obrátila na zemského hejtmana a podobně jako o rok dříve Jan Albrecht Slavata se dožadovala doplacení kupní sumy. Dlužná částka měla činit 1 000 kop míšeňských grošů. Magdalena Kunašová ale tento nárok striktně odmítla a poukazovala naopak na to, že v rozporu s podmínkami kupní smlouvy si Cornazzaniová z Mladějova odvezla movité příslušenství. Do svých listů zahrnula i podrobný výčet domácích zvířat, která měla při mladějovském dvoře zůstat. Částečně ale její nárok (zřejmě pod vlivem skutečnosti, že Anna Zuzana jako hofmistryně Valdštejnovy choti byla u jičínských orgánů dobře zapsána) přeci jen uznala a v březnu nabídla intercesi svých nesplacených pohledávek, bude-li dlužníkům prolongován termín splnění. Korespondence týkající se nedoplacení Mladějova probíhala přes jičínskou kancelář přinejmenším do srpna 1630, aniž by vyústila v nějaký rezultat.³⁴

Za Magdaleny Kunašové (později Stošové) došlo ke spojení mladějovského léna s dalším lenním statkem Skaříšov. Ten zahrnoval poplužní dvůr Skaříšov, oddělený od panství Veliš, a k němu připojený dvůr a ves Pařízek, jež byly, jak už bylo shora řečeno, původně součástí mladějovského panství. Toto léno bylo vytvořeno pro Václava Mikuláše Pecingara z Bydžína, a to jako součást kompenzace za jeho nároky na část panství Vamberk, které na počátku 1623 koupil v rámci konfiskačních obchodů Valdštejn. Vzhledem k tomu, že Václav Mikuláš jako původní majitel byl ovšem odsouzen pouze ke ztrátě třetiny jmění, byl Albrecht nucen se s ním vyrovnat – konkrétně po odečtení závazků, jimiž bylo panství zatíženo, a třetiny zbytku odhadní sumy měl Pecingar obdržet 11 107 kop míšeňských grošů.³⁵ Z této částky byla ale hotově vyplacena pouze polovina, namísto druhé došlo posléze na základě dohody obou stran k vytvoření a postoupení skaříšovského léna. Václav Mikuláš ho obdržel v roce 1626, formálně za částku 3 422 zlatých 46 krejcarů a 4 peníze. Není ovšem zcela zřejmé, zda Pařízek patřil k Skaříšovu již v tomto okamžiku, nebo byl připojen později.³⁶ V každém případě ale někdy na počátku roku 1630 mělo skaříšovské léno shora uvedený rozsah a Václav Mikuláš ho prodal Magdalence Kunašové.

Lenní list, který Magdalena obdržela z frýdlantské vévodské kanceláře, byl vystaven 27. března 1630 v Jičíně a měla podle něj držet „*Güetlein Skarzissaw unnd Parizeck sambt darzue gehörigen dörfflein*“, se vším příslušenstvím, tak, jak je držel rytíř Pecingar „*allss Ihren ietzigen Verkauffer*“. Opis listu je dochován v tzv. frýdlantském kvaternu dvorských desk. Podle připojené juxty složil jménem Magdaleny o tři dny později lenní slib její budoucí choť, knížecí lovcí Jiří Jaroslav Stoš z Kounic.³⁷ Dne 31. března pak Magdalena obdržela i ke Skaříšovu privilegium, umožňující toto léno svobodně odkazovat.³⁸ V soupisu frýdlantských lén, vzniklém krátce po Valdštejnově zavraždění, v březnu 1634, a částečně zachycujícím

33 SOA Litoměřice, pobočka Děčín, fond Historická sbírka (Rodinný archiv Clam-Gallasů), kart. 654a, inv. č. 2369a, fol. 85r – 86r.

34 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/27, kart. 42, fol. 333r, 344r – 356v; sign. F 67/3a, kart. 17, fol. 137r.

35 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 141, fol. B 24r – B 25r; sign. DZV 194, fol. D 24r – D 26r; T. V. BÍLEK, *Dějiny*, s. 414–415; August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království českého, II. díl*, Praha 1883, s. 262.

36 Tak např. Zdeněk FIŠERA in *Encyklopedie českých tvrzí, II. díl*, Praha 2000, s. 565, uvádí, že Pařízek Pecingar dostal až v roce 1628.

37 NA Praha, fond Desky dvorské, sign. DD 71, fol. 141r – 142r („*Lehenbrief Magdalena Kunaschin geborne Borinin von der Lhota Wittib*“). Lenní list svědčil jí a jejím legitimním mužským potomkům.

38 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/26, kart. 39, č. knihy 18, fol. 22r; SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Historická sbírka (Rodinný archiv Clam-Gallasů), kart. 654a, i.č. 2369a, fol. 107r – 108r.

status quo v roce 1631, je uveden „*p[an] Jaroslav Stoš na statku mladějovským*“, čítajícím celkem 13 osedlých.³⁹ Tento údaj ale nesignalizuje, jak by se mohlo zdát, změnu majetkoprávních vztahů k Mladějovu, ale pouze dokazuje, že Jiří Jaroslav Stoš se někdy na počátku 30. let 17. století s Magdalenou oženil a reálně se správy jejich lén ujal. Užití plurálu je tu plně na místě – Mladějov a Skaříšov s Pařízkem byly sice reálně spojeny, formálně se ale nadále jednalo o dvě samostatná panství. Je to patrné i z vývoje událostí po zavraždění vévody a zániku vévodství – 1. září 1638 byla na Pražském hradě vydána relace císaře Ferdinanda III., podle níž měli být do zemských desk vepsány „*statky Mladějov a Skaříšov, který předešle pod léno frýdlandské náležely, za pravé, spupné a svobodné dědictví urozené Mandaleně Štosové rozené Boryňce ze Lhoty, nábožné, Nám milé, dědicům a budoucím její[m]*“.⁴⁰ Magdalena je držela až do roku 1660, kdy smlouvou uzavřenou 7. května prodala „*statky své Mladějov a Skaříšov řečené, žádnému v ničemž nezavadné, v kraji boleslavským ležící*“ Kateřině Luitgardě Ostromířské z Dobřenic za 7.600 kop míšeňských rázu pražského.⁴¹

2. Držitelé statku

V další části předkládaného příspěvku bude podrobněji pojednáno o jednotlivých Valdštejnových lenících, kteří se v držbě mladějovského statku vystřídali. Postupně tedy bude věnována pozornost Janu Albrechtovi Slavatovi, Pavlu Cornazzanimu a Magdaleně Boryňové ze Lhoty, přičemž cílem bude prozkoumat jejich původ a příbuzenské vztahy, stručně zrekapitulovat jejich životní osudy (sledováno bude majetkové zázemí, zapojení do veřejného života i záležitosti čistě privátního charakteru), zmínit se o jejich sňatkových partnerech a potomcích a s přihlédnutím k obsahu dochovaného archivního materiálu reprodukovat některé zajímavé a pramenně dobře podchycené životní epizody.

2.1 Jan Albrecht Slavata z Chlumu a Košumberka

O původu Jana Albrechta Slavaty z Chlumu již bylo shora mnohé uvedeno. Byl nejmladším synem Albrechta Slavaty († 1600) a Anny Smiřické ze Smiřic († cca 1620). Narodil se snad někdy kolem roku 1595, toto datum je ovšem velmi orientační a vychází spíše ze skutečnosti, že mezi četnými potomky svých rodičů patřil Jan Albrecht k posledně narozeným. Vzhledem k tomu, že po Albrechtově smrti žila tato větev Slavatů na počátku 17. století ve velmi skromných majetkových poměrech,⁴² je okruh dochovaných písemných pramenů, z nichž by bylo možno upřesnit její genealogii, velmi omezený. Skutečné datum narození Jana Albrechta se tak od uvedeného roku 1595 může odchylovat i poměrně výrazně.

39 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/26, kart. 40, fol. 53 6v. Upozornil na něj již Friedrich Christoph FÖRSTER, *Wallenstein, Herzog zu Mecklenburg, Friedland und Sagan, als Feldherr und Landesfürst in seinem öffentlichen und Privat-Leben. Eine Biographie*, Potsdam 1834, s. 329.

40 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 623, fol. E 26v; viz též sign. DZV 146, fol. J 21r – J 21v.

41 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 312, fol. Q 11v – Q 15r.

42 Albrecht Slavata dostal v roce 1575 při dělení otcovského majetku podlažické panství s městečkem Chrast a Golčův Jeníkov. Jeníkov ale prodal v roce 1580 Václavovi Robmhapovi ze Suché a Chrast připadl po jeho smrti Markétě Berkové z Lípy. August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království českého, I. díl*, Praha 1882, s. 99–100, XII., s. 272; Tomáš ŠIMEK a kol., *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. VI. Východní Čechy*, Praha 1989, s. 106, 165. V soupísech daňových poplatníků z let 1603 a 1615 se žádný z jeho synů neobjevuje, jeho vdova Anna Slavatová ze Smiřic je v nich uvedena jako paní nad 19, resp. 6 osedlými. Viz *Soupis poplatnictva 14 krajův království českého z roku 1603*, ed. František MARAT. Věstník Královské české společnosti nauk. Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, Praha 1898, s. 27; *Rozvržení sbírek a berní z r. 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími berníky učiněné*, s. 26 (č. 4).

Výše již bylo rovněž naznačeno, že Jan Albrecht nezůstal na Mladějově dlouho a nejspíš v květnu, dozajista před 3. červnem 1628 tento lenní statek znovu prodal. Zřejmě současně prodal Jan Albrecht 27. května 1628 i další drobné zboží Kbely (u Prahy) Anně Zuzaně Slavátové z Rappachu, manželce Jáchyma staršího Slavaty a švagrové nejvyššího kancléře Viléma Slavaty, a to za 7 000 kop míšeňských grošů.⁴³

Historie kbelského statečku je poměrně složitá a dodnes v ní lze nalézt některá bílá místa. V 16. století patřila část vsi ke Ctěnicím, část pražskému záduší svatého Vojtěcha a část k majetkové výbavě úřadu nejvyššího purkrabího.⁴⁴ V roce 1603 tu seděla Anežka Hostačovská z Dobročovic, která přiznávala 4 osedlé a patrně tedy rovněž nedržela ves celou.⁴⁵ V níže citované kupní smlouvě z roku 1646 se uvádí, že ji Jan Albrecht Slavata „*von seiner Fraw Mutter sel. der wohlgebornen Frawen Frawen Anna Slawatin gebornen von Smiržicz ererbet.*“ Jak a kdy se ale dostala do vlastnictví jeho matky není úplně jasné.

Kromě Jana Albrechta byli každopádně v roce 1628 vlastníky Kbel i jeho starší bratři, Jáchym mladší a Michal mladší Slavátové z Chlumu a Košumberka (nejstarší bratr Jindřich zahynul, jak již bylo shora uvedeno, při známém výbuchu jičínského zámku v roce 1620). Vzhledem k tomu, že po Bílé Hoře oba zmínění sourozenci emigrovali a zdržovali se v nepřátelských službách, měly dvě třetiny kupní ceny připadnout královské komoře. Kupní cena ovšem nakonec nebyla ze strany Anny Zuzany Slavátové z Rappachu uhrazena,⁴⁶ a tak muselo v roce 1644 dojít k opětovnému uzavření obdobné kupní smlouvy.⁴⁷ Vzhledem k tomu, že ani napodruhé nebyly smluvní podmínky realizovány, uvázal se Jan Albrecht znovu v toto zboží a nakonec smlouvou intabulovanou 11. června 1646 prodal dvůr a ves Kbely císařskému plukovníkovi Janu Pavlovi svobodnému pánovi z Briamontu za celkovou částku 3 000 zlatých, z nichž 600 bylo zapláceno jako závdavek a zbytek byl rozložen na pět půlročních splátek.⁴⁸

Důvody, proč se Jan Albrecht již v roce 1628 snažil zbavit veškerého nemovitého majetku v Čechách, jsou nasnadě – právě v této době vypršela lhůta poskytnutá nekatolickým stavům k tomu, aby se buď obrátili ke katolické víře, nebo se z Čech vystěhovali. Slavata očividně volil druhou možnost a odebral se do saského exilu. Již následujícího roku 1629 se s ním lze potkat jako s voleným dozorcem české církve v Pirně. O dva roky později se účastnil saského vpádu do Čech. V roce 1638 složil slib věrnosti saskému kurfiřtovi a v roce 1644 byl v Drážďanech zvolen představeným nově založené exulantské církevní obce. Zemřel v roce 1654.⁴⁹

Chotí Jana Albrechta byla Marie Magdalena Křinecká z Ronova, připomínaná jako žijící ještě v roce 1659.⁵⁰ Avšak vzhledem k tomu, že v roce 1629 byla v Pirně pohřbena „*paní Slawatin*“ a roku 1630 Slavatovo dítě neznámého jména,⁵¹ zdá se pravděpodobné, že byl Jan Albrecht Slavata ženat dvakrát. Každopádně nezanechal žádné žijící potomky a jeho synovcem Albrechtem Jindřichem, švédským plukovníkem, synem Jindřicha a Markéty Salomeny Smiřické tato exulantská větev Slavatů v roce 1656 vymřela. Vdova po Albrechtu Jindřichovi, Emilie Markéta hraběnka z Holland-Brederode, následně přenesla pochybné slava-

43 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 303, fol. D 11v – D 14r; T. V. BÍLEK, *Dějiny*, s. 519.

44 August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království českého, XV. díl*, Praha 1927, s. 178.

45 *Rozvržení sbírek a berní z r. 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími berníky učiněné*, s. 27, č. 1.

46 Viz juxty týkající se kupní ceny v NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 303, fol. D 12r – D 12v.

47 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 148, fol. K 13v – K 14v.

48 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 304, fol. D 11v – D 13v. Narovnání mezi Janem Albrechtem a Annou Zuzanou Slavátovou viz v juxtě v NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 303, fol. D 13r – D 13v.

49 Lenka BOBKOVÁ, *Exulanti z Prahy a severozápadních Čech v Pirně v letech 1621–1639*, Praha 1999, s. 181.

50 NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 992.

51 L. BOBKOVÁ, *Exulanti*, s. 181.

tovské nároky na statky Smiřických na svého druhého manžela Bohumíra Amadea hraběte Windischgrätze.⁵²

2.2 Pavel Cornazzani

Poměrně tajuplnou osobností je další, rovněž epizodický majitel Mladějova, Pavel Cornazzani. Predikát „de Pisenz“, uváděný v lenním listu z 3. června 1628, je očividně zkomoleninou správného „de Piacenza“ – těžko lze pochybovat, že pocházel z této starobylé italské šlechtické rodiny. Lze to ostatně doložit i heraldicky – na kupní smlouvě, již Pavel uzavřel s Valdštejnem 6. března 1628 a na jejímž základě se stal pánem lenního statku Domaslavice,⁵³ je dochována jeho oválná pečeť s erbem. Jeho základem je dělený štít, v jehož horním poli je vpravo hledící orlice, dolní je opět děleno a v každém poli je lovecký roh. Klenotem je vyrůstající jednorožec ve skoku. V této podobě užívali znak příslušníci rodu Cornazzani žijící v Piacenze, jak ukazuje např. náhrobník v tanním kostele svatého Antonína.⁵⁴

Statek Domaslavice byl nově vydělen z panství Český Dub, kromě sídelní vsi Domaslavice (vrchnostenskou rezidenci tu byl zřejmě poplužní dvůr) k němu patřily vsi Javorník, Rašovec (dnes Rašovka), Padouchov, Bystrá a Proseč.⁵⁵ Pavel ho koupil spolu se svou chotí Annou Zuzanou ze Salzu a Lichtenau za částku 16 291 rýnských zlatých, z nichž jim ale Valdštejn z milosti 10 000 zlatých slevil.⁵⁶ Toto gesto ukazuje, že Cornazzani měl již velmi pravděpodobně z Valdštejnova hlediska jisté nezanedbatelné zásluhy a že u něj byl v každém případě dobře zapsán. Nic bližšího ale za současného stavu poznání říci nelze. Stejně jako řada dalších frýdlantských leníků, mohl být i Cornazzani členem Valdštejnova, resp. císařského důstojnického sboru. Pozitivní verifikace této domněnky ale zatím nebyla možná a k opatrnosti naopak nutí Pavlovo zapojení do správního aparátu frýdlantského vévodství. V březnu 1630 byl totiž z Valdštejnova rozkazu přijat do dvorské kanceláře, nejvyššího frýdlantského zemského úřadu, jako jeden z jejich radů s měsíčním platem 70 rýnských zlatých.⁵⁷ Na druhou stranu, to samo předchází vojenskou kariéru jistě nevyklučuje, vždyť vysloužilým plukovníkem byl i Valdštejnův zemský hejtman Gerhard z Taxisu.

Není úplně jasné, proč vzápětí po koupi Domaslavic projeví manželé Cornazzaniové zájem i o další frýdlantské léno. Přikoupení poměrně vzdáleného Mladějova postrádalo v dlouhodobé perspektivě logiku a správa dvou takto odlehlých statků nemohla být nikdy zcela efektivní. Ostatně držba Mladějova Cornazzaniovými se počítala, jak už bylo výše vymeze-

52 Blíže Jaroslav HONC, *Albrecht z Valdštejna a jeho 14 bratranců a sestřenic z rodu Smiřických*, s. 89 a 93.

53 SOA Praha, fond RAV, Valdštejniána, inv. č. 2760, sign. XIV-U2h.

54 Fotografie náhrobníku je na <http://www.iagiforum.info/viewtopic.php?f=1&t=6821#p88249> [cit. 31. 1. 2010]. K rodovému znaku Giovan Battista DI CROLLALANZA, *Dizionario storico-blasonico delle famiglie nobili et notabili italiane estinte e fiorenti I.*, Pisa 1886, s. 322, který uvádí erb Cornazzaniů v následující podobě: „D'argento, al corno da caccia d'azzurro; col capo dell' impero“. Jednoznačně nejznámějším příslušníkem rodiny, který ovšem není spojen přímo s Piacenzou, je renesanční básník, spisovatel a taneční mistr Antonio Cornazzani († 1484). K němu např. *Enciclopedia italiana di scienze, lettere ed arti*, XI., Milano 1931, s. 419.

55 T. V. BÍLEK, *Dějiny*, s. 795–796.

56 Je možné, že toto velkorysé gesto má nějakou souvislost s donací manželů Cornazzaniových pro jičínské jezuitu. Jejich pohledávku vůči Anně Zuzaně (2 000 zlatých) potvrzují materiály v SOA Zámrsrk, fond Jezuité, kolej Jičín, kart. 3, inv. č. 57, sign. IIIg3. Ani sníženou kupní cenu Cornazzanioví v termínu neuhradili a v listopadu 1630 byl Pavel jičínskou dvorskou komorou upomínán o nedoplatek ve výši 1 200 zlatých. NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/1, kart. 1, kniha č. 2128, fol. 251v.

57 Viz NA Praha, fond Valdštejniana, Knihy, sign. A 56a (d 7), kart. 3, č. knihy 7, fol. 50r. Na příslušnou misivu zemského hejtmana Taxise upozornil již Josef SVÁTEK, *Dvorská kancelář Valdštejnova frýdlantského vévodství*, Studie Muzea Kroměřížska 1983, s. 59.

no, nikoliv na roky, nýbrž spíše na měsíce. To je možno vysvětlit dvěma způsoby – buď zmíněnou neefektivitu tohoto spojení záhy sami seznali, nebo měla koupě Mladějova od samého počátku ryze spekulativní charakter a manželé s ním jako stabilním prvkem svého majetkového zázemí vůbec nepočítali.

Ačkoliv vystupuje v primárních majetkoprávních transakcích týkajících se frýdlantských lén na prvním místě Pavel Cornazzani, zdá se, že klíčovou úlohu při placení a následně správě rodových statků hrála jeho choť Anna Zuzana ze Salzu a Lichtenau, pocházející z rozvětvené hornolužické rodiny, nesoucí ve znaku v 1. a 4. červeném poli stříbrnou lilii, ve 2. a 3. stříbrném dva zlaté, svísele vedle sebe položené špicemi vně obrácené rybářské háky.⁵⁸ Napovídá tomu skutečnost, že v řadě případů řešila Anna Zuzana sama právní záležitosti Mladějova a Domaslavic, nevyjímaje to, že vystupovala jako strana v soudních sporech, například ohledně (ne)plnění podmínek koupě, resp. prodeje mladějovského statku. Ostatně i Anna Zuzana byla zřejmě sama u Valdštejna dobře zapsaná, což dosvědčuje skutečnost, že v roce 1630 zastávala funkci hofmistryně u Valdštejnovy manželky, vévodkyně Isabely Kateřiny.⁵⁹

K datu 1. prosince 1630 bylo ovšem do knihy dvorské komory zaznamenáno, že „*Cornizzanovi s p[ani] manželkou jeho odpuštění dáno z poručení J[eho] M[ilosti] k[nížecí]“*.⁶⁰ Co stojí za touto náhlou ztrátou významných postů, které oba manželé zastávali, o tom lze opět jen spekulovat. Také další jejich osudy nejsou z dostupných materiálů zřejmé. V roce 1634 po Valdštejnově zavraždění shledala konfiskační komise, že Anna Zuzana Cornazzaniová zůstávala vévodské komoře dlužna nesplacených 99 zlatých.⁶¹ Počet osedlých na statku „*p[ani] Korničanovy*“ byl v této době vyčíslen na 40, což bylo číslo totožné s rokem 1631.⁶² Obě zmínky se zdají dokazovat, že Pavel Cornazzani svého vévodu nepřežil a zemřel před rokem 1634. Oba manželé pak rozhodně byli po smrti v roce 1636, kdy byly Domaslavice společně s českodubským panstvím (k němuž byly znovu administrativně připojeny) za věrné služby darovány Janu Ludvíkovi hraběti Isolano na Zásádce, generálovi lehké jízdy. To také nasvědčuje tomu, že z manželství Cornazzaniů nevzešli přeživší potomci.⁶³

2.3 Magdalena Boryňová ze Lhoty

Jako poslední vešla ve valdštejnské éře do držení Mladějova Magdalena Boryňová ze Lhoty. Podle genealogické sbírky hraběte Jana Václava Dobřenského byla dcerou Václava Boryně ze Lhoty († 1619), pána na Roztokách u Prahy, a jeho choti Žofie Benedové z Nečtin († 1608). Její bratři Jan a Vilém byli v okamžiku otcovy smrti ještě nezletilí, Jan ovšem

58 K rodu blíže Walter von BOETTICHER, *Geschichte des Oberlausitzischen Adels und seiner Güter 1635–1815, Band 2*, Oberlößnitz bei Dresden 1913, s. 687–711, Anna Zuzana však v jeho přehledu, soustřeďujícím se na mužské příslušníky rodu, zachycena není.

59 Srovnej přepis na rubu listu Magdaleny Kunašové z 9. března 1630, jenž byl z jičínské kanceláře 11. března postoupen „*Fürst[lich]er Gn[a]d[e]n Herzogin zur Mechelburg, Friedland und Sagan Hoffmeisterin, Frauen Susanna Cornazzanin, geborner Saltzin*“. NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/3a, kart. 17, fol. 138v. Za zmínku stojí, že právě v březnu 1630 Anna Zuzana suplikovala u jičínské dvorské komory o vyplacení zadržného služného ve výši 1 300 zlatých. NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/1, kart. 1, kniha č. 2128, fol. 133r.

60 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/1, kart. 1, kniha č. 2128, fol. 263r.

61 T. V. BÍLEK, *Beiträge*, s. 355 („*Fr. Cornazanin Anna Susanna vor das Guett Domauslawicz ausstendig 99 fl.*“).

62 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/26, kart. 40, fol. 536v.

63 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 145, fol. F 13v – F 16r. Zatímco ostatní Valdštejnovi leníci na statcích, vzniklých ve dvacátých letech 17. století vydělením z českodubského panství, jsou v tomto vkladu zmíněni, o rodné Cornazzaniů se tu zcela mlčí. I když tuto skutečnost lze jistě případně interpretovat jinými způsoby, smrt obou, zřejmě bezdětných manželů se jeví jako výklad nejpřirozenější.

dosáhl dospělého věku (dle platného zemského zřízení 20 let) vzápětí, do roku 1620. Sestra Anna zemřela 2. května 1621, ovšem již jako manželka Oldřicha Hrobčického z Hrobčic.⁶⁴ Tyto dílčí, torzovitě znalosti o její rodině umožňují položit datum jejího narození velmi orientačně na konec 16., případně na samý počátek 17. století.

V době, kdy se dostala do držení Mladějova, byla již Magdalena vdovou po rytíři Adamovi Chvalovi Kunašovi z Machovic, zastávajícím funkci Valdštejnova komisaře statků ve frýdlantském vévodství. Spory o majetek, které musela vést s jeho příbuznými, jakož i sama skutečnost, že se při skládání lenních přísah musela nechat zastupovat, vdovu Kunašovou výmluvně poučily, jak nelehký je život slabé, opuštěné ženy. Zřejmě nedlouho potom, co jí byly Mladějov a Skaříšov propůjčeny, se podruhé provdala za Jiřího Jaroslava Stoše z Kounic. Nikoli překvapivě se tedy jejím druhým chotěm stal šlechtic, který místo ní přijímal ve frýdlantské kanceláři obě její panstvíčka jako léno a k němuž tedy pravděpodobně již dříve měla bližší osobní vztah.

Jak již bylo konstatováno, v roce 1638 byly Magdaleně její lenní statky rozhodnutím císaře Ferdinana III. přeměněny na alodní vlastnictví a zůstaly v jejím držení až do roku 1660. Jinak se o jejich dalších osudech dochovalo jen velmi málo zpráv. Velmi pravděpodobně se jí ale týká zápis v úmrtní matrice novoměstské svatomartinské farnosti, datovaný 30. srpna 1663, podle nějž na Novém Městě zemřela urozená paní Marie Magdalena, rozená ze Lhoty, a byla 4. září pohřbena u svatého Michala.⁶⁵

První Magdalenin manžel, Adam Chval Kunaš z Machovic, pocházel z rozvětveného jihočeského rodu. Byl synem Jana mladšího Kunaše z Machovic, zemřelého v roce 1597,⁶⁶ a jeho choti Anny Tuněchodské z Poběžovic.⁶⁷ V roce 1601 byl ještě nezletilý.⁶⁸ Před vypuknutím třicetileté války seděl na dvoře Křenovice západně od Českých Budějovic.⁶⁹ Během stavovského povstání významně rozšířil svůj majetek, když mu po švagrovi Ctiborovi Vojířovi

64 NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 86.

65 Archiv hlavního města Prahy, fond Sběrka matrik, sign. MAR Z 1, s. 34–35. S Magdalenou spojuje tento zápis i NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 86, který uvádí jako třetího Magdalenina manžela Jana Tischela z Tichtenu, za nějž se měla provdat v červenci 1648 v Mladějově. Zároveň ale uvádí, že její druhý choť zemřel až kolem roku 1656. NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 1025. Od něj jsou zřejmě údaje převzaty i do další, mladší genealogické sbírky – viz NA Praha, fond Sběrka Janovského, inv. č. 31, ze Lhoty, Boryně.

66 August Sedláček v hesle „Kunaš z Machovic“ in *Ottův slovník naučný, díl XV*, Praha 1906, s. 364. V NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 524, je mylně uvedeno, že Adamův otec zemřel již před rokem 1579. Lze předpokládat, že toto datum vzniklo nechtěným přehozením posledních dvou číslic.

67 Dostupná genealogická literatura ani genealogické sbírky uložené v Národním archivu jméno Janovy manželky a matky Adama Chvala neuvádějí. Jeho rodinu lze ale rekonstruovat na základě dohody uzavřené 20. ledna 1629 po jeho smrti mezi pozůstalými. Z ní je patrné, že jeho tehdy dosud žijící matka Anna pocházela z rodu Tuněchodských z Poběžovic a po smrti Jana Kunaše se podruhé provdala za nejmenovaného příslušníka rodu Chrástských z Chrástu (rovněž v roce 1629 ještě žijícího). Z jejího prvního manželství pocházela kromě Adama Chvala dcera Marie Anna Brigita, z druhého pak syn Jan a dcera Magdalena. Srovnej NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/3a, kart. 17, fol. 157r–157v.

68 Toho roku se se svolením zemského soudu přiznal k prodeji části otcovského dědictví, poplužního dvora Žár a vsi Smrhov, který učinil jeho strýc a poručník Bohuslav, a to za 1 975 kop míšeňských grošů. V zápise vystupuje pouze pod prvním jménem Adam. NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 130, fol. L 19v–L 20r. Viz též samotné povolení soudu v NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZSt 50, fol. K 14v–K 15r.

69 NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 524, uvádí, že Adam Chval seděl v letech 1601–1610 na blízkém Branišově a předpokládá určitá majetková práva i k Dubnému a sousedním Machovicím, odkud rod vzešel. Dějiny Machovic zpracoval ve svém díle August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království českého, VII. díl*, s. 163–168, rozrod Kunašů a propletená majetková práva k jednotlivým částem jejich rodového majetku se ale podrobně postihnout nepokusil.

z Protivice připadl sousední statek Dubné. Do stavovského odporu se Adam aktivně zapojil, byl od listopadu 1619 sekvestorem statku Brandýs nad Orlicí, který čeští stavové odebrali Karlovi staršímu ze Žerotína, a v roce 1620 se objevuje mezi relátory generálního sněmu. Z tohoto důvodu byl 14. července 1623 odsouzen ke ztrátě dvou třetin jmění a byly mu zkonfiskovány statky Křenovice (odhadnutý na 9 252 kop míšeňských, zatížený ovšem dluhy ve výši 5 900 kop) a Dubné (jeho odhadní cena činila 7 769 kop míšeňských).⁷⁰

Sňatek Magdaleny s Adamem Chvalem se odehrál zřejmě v roce 1624. Svědčí o tom nedatovaný list Adama Chvala knížeti Karlovi z Lichtenštejna, který byl podle poznámky na rubu doručen 27. ledna 1624. Adam Chval v něm Lichtenštejnovi vysvětluje, že nabídku stát se inspektorem knížecích statků okamžitě nepřijal z toho důvodu, „*poněvadž jistým soudem a vnuknutím Pána Boha všemohoucího, též i radou pánův a přátel mých, sem sobě oblíbil k stavu svatého manželství urozenou pannu Mandelenu Boryňku ze Lhoty*“.⁷¹ Prosí dále o knížecí přímluvu u bratří své vyvolené. Ti sice stejně jako sama Magdalena a další její „*přátelé*“ se sňatkem souhlasí, avšak samotný obřad je odkládán pod záminkou, že „*pro traktaci, kde-rouž by činiti chtěli, tak v krátkým čase by se k tomu přihotovití nemohli*“.⁷¹ Adam proto prosí knížete, aby svým vlivem dopomohl k tomu, aby bratři Boryňové celou záležitost „*tento masopust, mohouc to při malým nákladu učiniti, k místu a konci přivedli*“.⁷¹ Význam tohoto listu spočívá i v tom, že dosvědčuje, že byl Adam Chval po pobělohorské konfiskaci angažován ve službě místodržícího Lichtenštejna.

V roce 1628 se Adam Chval znovu objevuje na historické scéně, tentokrát jako služebník frýdlantského vévody. Dne 13. dubna byla z Prahy do Jičína poslána misiva, v níž Valdštejn oznamoval zemským úředníkům a radům, že Adama Chvala přijal do svých služeb, „*aby on zatím jako komisař sjedouce po všech panstvích knížectví Našeho frýdlantského, všechny příležitosti a jak se kde hospodářství spravuje pilně prohlédl*“.⁷² Funkce komisaře (tj. jakéhosi inspektora) vévodských statků byla nesmírně zodpovědná, vyžadovala značné schopnosti a zkušenosti s patrimoniálním hospodařením a její propůjčení signalizovalo vysokou míru důvěry, kterou musel Valdštejn ve schopnosti svého nového podřízeného mít. Ostatně již sekvestrace brandýského zboží v roce 1619 musela být svěřena muži, o němž nebylo pochyb, že si s řízením ne zrovna malého panství poradí. Na působení Adama Chvala v úloze frýdlantského komisaře upomíná i nedatovaná hospodářská instrukce, nazvaná „*Poznamenání věci všelijakých, podle nichž se za regírování urozeného a statečného rytíře, pana Adama Chvala Kunaše z Machovic, nařízeného nad hospodářstvím zplnomocněného commisara v knížetství J[eho] M[ilosti] kn[ížecí] frýdlan[t]jském řídilo a spravovalo*“ a do dnešní doby dochovaná v opise z poloviny 17. století.⁷³

Slibná úřední kariéra, která se před Adamem Chvalem otvírala, byla pohříchu přetržena hned v samém počátku. Již 30. června 1628, tedy dva měsíce po nastoupení úřadu, sepsal Adam testament, v němž veškerý svůj movitý majetek odkázal druhé manželce.⁷⁴ Jen o málo později, 19. ledna 1629 pak byl z rozkazu zemského hejtmána Gerharda z Taxisu proveden

70 T. V. BÍLEK, *Dějiny*, s. 311.

71 NA Praha, fond Stará manipulace, inv. č. 1758, sign. K 180/12, kart. 1239.

72 Viz Valdštejnův list z 13. dubna 1628, jehož opis je v NA Praha, fond Valdštejniana, Knihy, kart. 3, sign. A 56a, fol. 4v.

73 SOA Praha, fond Rodinný archiv Valdštejnů, Rukopisy, inv. č. 272. Při jmenování dalšího komisaře Václava Králíka z Brodců pak Valdštejn sám zveřejnil instrukci pro jeho činnost – viz SOA Praha, fond Rodinný archiv Valdštejnů, Valdštejniana, inv. č. 2358, sign. I-Y; inv. č. 2376, sign. I-Q2 (české opisy), inv. č. 2359, sign. I-Z (německý opis).

74 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/3a, kart. 17, fol. 149r – 150v.

soupis Adamovy pozůstalosti⁷⁵ a následujícího dne pak došlo k již zmíněnému majetkovému porovnání mezi vdovou Magdalenou a pokrevními příbuznými.⁷⁶ Nejspíše se tedy Adam Chval se světem rozřehnal někdy na samém počátku roku 1629, eventuelně v posledních dnech roku předcházejícího.⁷⁷ Obvyklá nedočkavost příbuzných ve vztahu k vypořádání dědictví ale svědčí spíše pro variantu první. Ani smlouva z 20. ledna ostatně Magdaleně nezjednala klid, neboť se zanedlouho z exilu vrátil Adamův syn z jeho prvního manželství s Eusebií Polyxenou Vojřívovou, Jáchym Kunaš z Machovic, který se svou macechou zahájil několikaletý spor, v němž se dožadoval vydání části otcovy pozůstalosti.⁷⁸

Druhý choť Magdaleny ze Lhoty, Jiří Jaroslav Stoš z Kounic, byl synem Oty Jana Stoše († 1614), pána na Starých Bucích, a jeho choti Alžběty Libštejnské z Kolovrat († po 1615) z petrohradské větve rodu. Jeho rodiče uzavřeli sňatek 20. května 1596⁷⁹ a lze tedy předpokládat, že přišel na svět někdy na přelomu 16. a 17. století. Vzhledem k tomu, že již v roce 1617 se stala jeho chotí Alžběta Purkraběnka z Donína, dcera Václava Purkrabího z Donína na Vinoři a Kateřiny Berkové z Dubé,⁸⁰ jeví se jako nejpravděpodobnější, že se narodil jako prvorozené dítě v roce 1597.⁸¹ Nasvědčuje tomu i skutečnost, že již v roce 1622 byli plnoletí i dva mladší Jiřího bratři a došlo k uzavření smlouvy, kterou byla nejmladšímu Vilémovi vykázána pohledávka za Alžbětou Kvintusovou z Mezilesic jako závdavek na jeho budoucí díl, přičemž jinak mladí Stošové konstatovali, že „na tento čas týchž dílů mezi sebou rozepsati a rozdělití z jistých příčin nemůžeme“.⁸²

Důvodem, proč zřejmě nebylo možné k dělení majetku sáhnout, byla skutečnost, že Jiří Jaroslav sloužil v době vzpoury ve stavovském vojsku a v komplikované době po vítězství katolických zbraní nad ním visela hrozba majetkové konfiskace. K té také záhy skutečně došlo – 10. února 1623 byl odsouzen ke ztrátě polovice jmění a propadl díl statku Prostřední Staré Buky, který zdědil po otci.⁸³ Podobně jako u Adama Chvala Kunaše, i u Jiřího Jaroslava Stoše pak dvacátá léta představují prameny jen zcela minimálně podchycenou etapu jeho života.

75 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/3a, kart. 17, fol. 130r – 130v.

76 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/3a, kart. 17, fol. 157r – 157v.

77 T. V. BÍLEK, *Dějiny*, s. 311, uvádí datum úmrtí 1628, přičemž zřejmě vychází z toho, kdy je Adam Chval naposledy pramenně zmiňován jako žijící.

78 Jáchym je osobou české genealogické literaturě zcela neznámou, nezachycuje ho ani NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 524. Spor mezi Jáchymem a Magdalenou dokumentují materiály soustředěné v NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/3a, kart. 17, fol. 129r – 161v. Vedle Jáchyma měl Adam Chval v prvním manželství dceru Annu, která při vypořádání jeho pozůstalosti obdržela hotovost ve výši 200 kop míšeňských grošů, řetízek a dva prsteny, jeden pečetní a jeden s tyrkysem. Tamtéž, fol. 157r – 157v. V roce 1630 se Anna hlásila při české komoře jako nápadnice nezkonfiskovaných čtyř pětín majetku svého strýce Ctibora Vojříže z Protivice, není ovšem známo, s jakým úspěchem. T. V. BÍLEK, *Dějiny*, s. 888.

79 NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 1025; Vladimír BORŮVKA, *Rodopis rodu pánů z Kolovrat*, Praha 2000, s. 69 (č. 36).

80 Detlev SCHWENNICKÉ, *Europäische Stammtafeln. Neue Folge. Band XIX. Zwischen Weser und Oder*, Frankfurt am Main 2000, Tafel 121A. Svatební smlouva byla podepsána 5. prosince 1617, jak vyplývá z rozhodnutí ve sporu, který Jaroslav Jiří vedl v roce 1629 s Jáchymem Libštejnským z Kolovrat ohledně Eliščina věna. Srovnej výrok v NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 738, fol. A 28v – A 30r.

81 Dvacet let bylo v zemském právu stanoveno jako hranice zletilosti u mužských příslušníků šlechtických stavů. Situace, kdy sňatek byl uzavírán před dosažením tohoto věku, nebyly jistě výjimečné, dalo se tak ale zpravidla na základě dohod otců snoubenců, což v případě Jiřího Jaroslava nepřicházelo v úvahu. Ostatně i tak byl mladší než jeho choť, narozená dle výše citovaného zdroje v roce 1594.

82 NA Praha, fond Desky zemské, sign. DZV 193, fol. G 29v – G 30v.

83 T. V. BÍLEK, *Dějiny*, s. 636, chybně je tu ale uvedeno jméno jeho otce (Jiří namísto Ota). A. SEDLÁČEK, *Hrady, V. díl*, Praha 1887, s. 169, uvádí jako datum konfiskačního ortelů 13. března.

V roce 1628 vystupuje Jiří Jaroslav jako držitel dvorského úřadu nejvyššího lovcího frýdlantského vévodství, a to právě ve výše citované závěti Adama Chvala Kunaše z Machovic (jako její svědek).⁸⁴ Tím začala jeho několikaletá éra ve službách císařského generalissima Albrechta z Valdštejna. Jako knížecí frýdlantský lovcí se k roku 1632 objevuje i v nedatovaném seznamu významných příslušníků generalissimova dvora („*Nota einiger adelichen Personen so bey der Hoffstadt des Herz[ogs] v[on] Friedland sich befanden*“).⁸⁵ Ve výplatním seznamu úředníků frýdlantských ústředních úřadů ze srpna 1633 se Jaroslav Jiří uvádí jako kancelářský rada s měsíčním platem 70 zlatých.⁸⁶ Dosáhl tedy stejného úředního postavení jako Pavel Cornazzani. Ani Stoš v něm ale nevydržel dlouho, neboť ani v předchozím (z ledna 1633) ani v následujícím (z ledna 1634) dochovaném seznamu na tomto postu nefiguruje.

Skutečnost, že byl požádán, aby svou pečeti a podpisem potvrdil autentičnost závěti Adama Chvala Kunaše, implikuje s vysokou pravděpodobností fakt, že mezi oběma šlechtici existoval určitý osobní vztah. Jiří Jaroslav tedy zřejmě poznal Magdalenu Kunašovou ze Lhoty ještě v době, kdy byla provdána za Adama a kdy on sám byl ještě dosti pravděpodobně ženat s Alžbětou z Donína.⁸⁷ V jaké době došlo k jejich sblížení a následnému sňatku, nelze bohužel přesněji stanovit – lze pouze opakovat výše řečené skutečnosti, že při přijímání frýdlantských lén v roce 1630 vystupoval pan Stoš jako Magdalenin zástupce a že bezprostředně po zavraždění frýdlantského vévody byl v soupisu lén zachycen jako pán na Mladějově, což značí, že v té době již bylo jejich manželství nade vše pochybnost uzavřeno. Pro úplnost je vhodné poznamenat, že při určení data sňatku nepomohou ani jičínské matriky. Oddací zápisy nejsou z tohoto období dochovány, a pokud jde o zápisy křestní, jejich řeč není úplně jednoznačná. V průběhu roku 1631 se mezi kmotry několikrát objevuje „*J[ejí] M[ilost] p[ani] Kunašová*“, dvakrát dokonce po boku Jaroslava Jiřího Stoše.⁸⁸ K 9. březnu 1632 se pak v zápisu z Mladějova uvádí „*Lidmila chůva p[ani] Kunašky*“.⁸⁹ To na první pohled – vzhledem k použitému Magdaleninu příjmení – jednoznačně implikuje, že tou dobou ještě za pana Stoše provdaná nebyla. Na druhou stranu, neměla-li Magdalena z manželství s Adamem Chvalem Kunašem děti, působí absurdně myšlenka, že si vydržovala chůvu. A nabízí se hypotéza, že tou dobou již dávno podruhé vdaná byla a označení „*paní Kunašová*“ se objevuje jako důsledek určité setrvačnosti.

Podobně jako u Magdaleny, je i u jejího druhého chotě jen minimum zpráv, mapujících jeho život po zániku frýdlantského vévodství. V rámci jeho likvidace si Jiří Jaroslav u konfiskační komise nárokoval velmi vysokou částku 86 000 kop míšeňských grošů,⁹⁰ je ovšem málo pravděpodobné, že s tímto požadavkem skutečně uspěl. V únoru 1635 ho jičínské městské knihy uvádějí jako „*nad statky frýdlantskými zřízeného Principal Comisaře*“, tato jeho úloha byla ale veskrze epizodická.⁹¹ V roce 1637 koupil dům č.p. 74 na jičínském náměstí od

84 NA Praha, fond Valdštejniana, kart. 17, sign. F 67/3a, fol. 149r – 150v.

85 SOA Praha, fond Rodinný archiv Valdštejnů, Valdštejniána, i.č. 2398, sign. II-M.

86 NA Praha, fond Valdštejniana, sign. F 67/33, kart. 47, fol. 109r.

87 K roku 1626 ji jako jeho choť uvádí T. V. BÍLEK, *Beiträge*, s. 361. Lze předpokládat, že tento údaj opírá o zápis v jičínské křestní matrice z 29. října 1626, v němž jako kmotra figuruje „*urozená paní Eliška Štosová, Purkrabka z Donína*“. SOA Zámrsk, fond Sbirka matrik Východočeského kraje, inv. č. 4001, sign. 70-1, s. 70. D. SCHWENNICKE, *Europäische Stammtafeln. Neue Folge, Band XLX.*, Tafel 121A, uvádí pouze, že v roce 1637 byla již Alžběta po smrti, což je ve světle informací obsažených v tomto článku zcela nepochybné.

88 SOA Zámrsk, fond Sbirka matrik Východočeského kraje, inv. č. 4002, sign. 70-2, s. 26, 34, 49.

89 SOA Zámrsk, fond Sbirka matrik Východočeského kraje, inv. č. 4002, sign. 70-2, s. 65.

90 T. V. BÍLEK, *Beiträge*, s. 361.

91 Jaroslav MENCL, *Historická topografie města Jičina*, Sborník musejního spolku v Jičině 4/V, 1939, s. 167.

Hanibala z Valdštejna za 600 zlatých, v roce 1640 ho pak prodal obročnímu písaři Danielovi Jivanskému za 1.050 zlatých.⁹² Zemřel zřejmě někdy v polovině padesátých let 16. století, snad v roce 1656.⁹³

Z manželství Jiřího Jaroslava Stoše a Magdaleny Boryňové vzešla dcera Marie Magdalena Eleonora, jež se nejprve provdala za císařského hejtmana Jana Martina von Schlichting. S ním žila v domě U černého medvěda v Řeznické ulici na Novém Městě pražském. Její manžel zesnul v roce 1664 ve věku zhruba 40 let a 14. února byl pohřben u svatého Štěpána.⁹⁴ Podruhé se Marie Magdalena provdala 4. listopadu 1665 za rytíře Ignáce Jeronýma Günthera z Günthersdorfu.⁹⁵

Závěr

Rešerše v archivních pramenech napomohla odhalit některá dosud málo známá zákoutí historie drobného mladějovského statku v období třicetileté války a přinesla i určitá upřesnění vztahující se k osobním rodinným a majetkovým poměrům jeho jednotlivých držitelů. Míra úplnosti těchto informací je ale pochopitelně limitována rozsahem dochovaných písemných pramenů.

Předložená studie zároveň představuje i jakousi pokusnou sondu do dějin lenní soustavy Valdštejnova Frýdlantského vévodství, jejímž poznání a zpracování zůstává česká historiografie dodnes mnohé dlužna. Předložený příspěvek si klade za cíl upozornit na škálu informačních zdrojů, v nichž lze střípky vědomostí nejspíše hledat, a zároveň ve smyslu dříve publikovaných metodických úvah⁹⁶ vytvořit modelovou strukturu jejich poskládání. Nelze popřít, že při rozdělení textu na dvě části, z nichž první je věnována vývoji zpracovávaného textu, druhá prosopografii a genealogickým vazbám jeho držitelů, dochází nevyhnutelně v určité míře k redundanci informací. Na druhou stranu se ale zdá, že lze touto cestou dospět k vytýčení logické osnovy, jejíž respektování může nezanedbatelnou měrou napomoci přehlednosti a snadné dohledatelnosti informací. V každém případě je ale třeba věnovat frýdlantským lénům pro futuro intenzivní pozornost.

92 Jaroslav MENCL, *Historická topografie města Jičína*, Sborník musejního spolku v Jičíně 1/VI, 1940, s. 90–91.

93 To, že Jiří Jaroslav zemřel kolem roku 1656, uvádějí NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 1025, i August Sedláček v hesle „Stoš z Kounic“ in *Ottův slovník naučný, díl XXIV*, Praha 1906, s. 177.

94 Archiv hlavního města Prahy (dále AHMP), fond Sběrka matrik, sign. ŠT Z 1, fol. 1r („Pohřben jest uro[zený] p[an] Jan Martin Šlychtinger, věku majice okolo 40. let z domu od Černého nedvěda z Řeznické ulice“).

95 AHMP, fond Sběrka matrik, sign. ŠT O 2, fol. 12v. Rodový původ nevěsta tu není uveden („Potvrzení stavu s[vatě]ho manželství. Uro[zený] a statečný rytíř pan Ignatius Jeroným Ginther z Ginterdorfu s urozenou paní Marijí Magdalenou Eleonorou N., pozůstalou vdovou po urozeném rytíři p[anu] Martinovi Šlichtynkovi“). S dcerou Magdaleny Boryňové spojuje právem tento zápis i NA Praha, fond Dobřenského genealogická sbírka, inv. č. 1025. Petr MAŠEK, *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti, díl I*, Praha 2008, s. 303, uvádí s odkazem na starší práce, že Ignác Jeroným byl do šlechtického stavu s přídomkem „z Günthersdorfu“ povýšen teprve v roce 1666, což ale znění oddacího zápisu odporuje. V NA Praha, fond Stará manipulace, kart. 788, inv. č. 1036, sign. G 9/1, je ostatně uložen opis privilegia Rudolfa II., jímž nobilitoval bratry Jeronýma a Kryštofa Günthery již 29. listopadu 1589. Pro úplnost možno dodat, že Jiří Jaroslav Stoš z Kounic měl z prvního manželství s Alžbětou z Donína syna Maxmiliána Rudolfa Ferdinanda, císařského rytmistra, který zemřel po roce 1681.

96 Marek STARÝ, *Frýdlantská léna*, s. 281–286.